

Norādījumi skolēnu zinātnisko darbu izstrādei pedagoģijā

Pētījums pedagoģijā var tikt veikts – par kāda mācību priekšmeta metodikas, didaktikas, audzināšanas, skolvadības, pirmsskolas pedagoģijas, interešu izglītības, speciālās pedagoģijas un ar citām pedagoģijas darbības jomām saistītu aktuālu problēmu risināšanu, piedāvājot inovatīvus paņēmienus, metodes, priekšlikumus pedagoģiskā procesa uzlabošanai.

Nozīmīgi ir arī skolēnu pētījumi pedagoģijas vēsturē, kuri ataino kādas skolas vēsturi, kāda izcila pedagoga dzīvesdarbību un ieguldījumu pedagoģiskās domas, mācību priekšmeta metodikas, izglītības procesa attīstībā lokālā vai Latvijas mērogā. Šādos darbos kā pētījuma avotus vajadzētu izmantot arī intervijas, arhīvu dokumentus, taču nevajadzētu aprobežoties tikai ar faktu konstatāciju, bet veikt to analīzi.

Skolēnu zinātniskajam darbam pedagoģijā jāatbilst vispārīgajām skolēnu zinātnisko darbu izstrādes prasībām, ievērojot, ka:

- jābūt patstāvīgam zinātniskam/empīriskām (praktiskam) pētījumam par izvēlēto problēmu, izslēdzot literatūras avotu mehānisku pārrakstīšanu;
- visā darbā nepieciešama vienota, precīza, nepārprotama terminoloģija;
- darba plāns nodrošina secīgu problēmas risinājumu atbilstoši izvirzītajam mērķim un uzdevumiem, pārejai no viena jautājuma uz citu jābūt savstarpēji saistītai;
- darba ievadā pamatojam pētījuma aktualitāti, nepieciešamību, novitāti, galveno jēdzienu skaidrojumu;
- ievadā formulējam pētījuma mērķi, pētniecības uzdevumus (tiem ir tieša saistība ar nodaļu izkārtojumu un nosaukumiem), pētījuma jautājumu (ja skolēna pētniecības prasmes ir augstākas, var formulēt hipotēzi), nosaucam izmantotās pētniecības metodes, pētījuma bāzi;
- teorētiskajā daļā analizējam teorētisko literatūru, dažādu autoru viedokļus, obligāti norādot atsauces uz izmantoto avotu, kā arī formulējam savu viedokli;
- praktiskajā pētījuma daļā, aprakstot konstatējošo vai pārveidojošo pētījumu, norādām pētniecības metodes, ko lieto datu iegūšanai (dokumentu izpēte, novērojumi, aptaujas, intervijas, testi u.tml.), kā arī datu apstrādes metodes un tam atbilstošās datorprogrammas, ja tādas izmanto;

- personu vārdus, uzvārdus parasti nemin, bet lieto mainītus vārdus, vai šifrē citādi;
- ja veicam pārveidojošu pētījumu (piedāvājam uzlabojumus pedagoģiskajam procesam), būtu vēlams to pārbaudīt praksē – veikt izmēģinājuma darbību, ja tas nav iespējams- jāizmanto ekspertatzinumu metode, lai izvērtētu, vai uzlabojums nes gaidītos rezultātus. Vēlams situācijas izpēte pirms un pēc pārveidojošās darbības, lai konstatētu izmaiņas (sasniegumos, attieksmē u.tml.);
- ja veicam konstatējošu pētījumu, nepieciešams izvirzīt prognozi un priekšlikumus situācijas uzlabošanai, tālākai attīstībai;
- darba nobeigumā aprakstām ievadā izvirzīto uzdevumu izpildes rezultātus (secinājumus), atbildam uz izvirzīto pētījuma jautājumu, norādām, ar kādām grūtībām saskārāmies, ko vajadzētu mainīt vai pilnveidot pedagoģiskajā praksē, kā turpināt pētījumus šajā jomā.

Pētījuma norises organizēšanā var palīdzēt:

Albrehta Dz. *Pētīšanas metodes pedagoģijā* .Rīga: „Mācību grāmata” 1998.

Lasmanis Aivars. *Datu ieguves, apstrādes un analīzes metodes pedagoģijas un psiholoģijas pētījumos* .Rīga : Izglītības soļi : SIA JUMI, 2002.

Lasmanis Aivars. *Datu ieguves, apstrādes un analīzes metodes pedagoģijas un psiholoģijas pētījumos* . Rīga : Izglītības soļi : SIA JUMI, 2002.

Špona A, Čehlova Z. *Pētniecība pedagoģijā* .Rīga : RaKa, 2004.

LU PPMF

Pedagoģijas nodaļas lektore I.Šūmane